

Det Anarkistiska Biblioteket

Offer för könsmoralen

Hinke Bergegren

Hinke Bergegren
Offer för könsmoralen
1912

Förläggare Nils Adamsson, Centralpalatset - Stockholm 1912

sv.anarchistlibraries.net

1912

Innehåll

Hunger och kärlek	4
Prostitutionen	7
Reglementeringens grymhet	9
Nöden – prostitutionens källa.	14
Gat-ofriden	18
De prostituerade i fängelse	22
Slutord.	26

de ej känna någon vidare harm eller förtrytelse över det system, som åtminstone utlåvar att hålla "varan" frisk.

Och arbetarklassens kvinnor? De ha låtit narra sig dels av männen, dels av den gängse moralen att dömma sina olyckliga systrar.

Så har det varit, så är det, så behöver det dock inte förbliva. Denna fråga, av så oerhörd betydelse för den fattiga klassen, måste väckas till diskussion bland dess både män och kvinnor. Att bidra därtill har varit min mening med denna skrift. Jag vet på förhand att den huvudsakligast sprides bland och läses av arbetare, jag vill för den skull också passa på att mana fackföreningar, nykterhetsloger, klubbar och andra organisationer att till överläggning upptaga denna viktiga fråga. Det höves alla hederliga och vakna arbetare, manliga som kvinnliga, att något ha tänkt över det barbariska och skändliga tvång, den tryckande parias-ställning, som de hos polisen inskrivna prostituerade dömmas till, medan deras kunder gå, med höguret huvud och lugnt samvete, aktade och så fullständigt i frihet, att t. o. m. då de äro veneriskt sjuka interneras de ej, utan kunna sprida smittan vidare. Mot polis- och läkare-övervåldet emot fattiga kvinnor måste det landet runt höjas ett så allvarligt och eftertryckligt fördömseskri, att reglementeringen inte i någon form skall kunna bestå.

Dubbelmoralen har aldrig tagit sig ett vederstyggligare uttryck än i det vidriga och grymma reglementeringssystemet.

Slutord.

En kines, som gjort en rundresa genom Europa, skrev i sina reseskildringar:
"Civilisationens fyra stora kännetecken äro starkt framträdande i alla Europas huvudstäder, nämligen järnvägar, telegraf, tidningspräss och — prostitution."

Han hade ju så rätt. Prostitutionen, så starkt utbredd som den nu är, har blivit ett den modärna civilisationens kännetecken. Man må skrika mot den, stifta lagar mot den, den kommer ändå att existera, så länge den kapitalistiska utsugningen existerar.⁽⁶⁾

Prostitutionens reglementering däremot, denna förnedrande, orättfärdiga och onyttiga förordning, kan och måste avskaffas. Nu är på tid att även från den fattiga klassen höjes ett förbannelsens rop mot detta föraktliga polis- och läkare-system.

Högst besynnerligt är, att de mäst förtryckta i samhället, de fattiga, även de som fått sina ögon så tämligen öppna för arbetsgivarnas förtryckarlater, blott undantagsvis insett den omätliga skada som kapitalets drängar åstadkomma. Jag menar ministrar, ämbetsmän, riksdagsmän, poliser, fångvårds- och fattigvårdsjesuiter, för att inte tala om den största olyckan: den i kapitalismens såld stående prässen. Och besynnerligast är, att vad som står så att säga såsom ett det förfärligaste hot mot de fattiga, såsom grymmaste hån och orättvisa, vilja de eller våga de som oftast minst resa något slags opposition emot; t. ex. mot fattigvården och prostitutionsreglementeringen.

Beträffande prostitutionen finns ju en förklaring. Arbetarklassens män ha alltför ofta lika stor skuld som överklassherrarna. De se också ned på dessa könsmoralens offer, de prostituerade, med samma djupa förakt. Således kunna

⁽⁶⁾ Reglementeringskommittén lever dock i den ljusa förhoppningen, att prostitutionen skall kunna förgöras t. o. m. i detta samhälle. Till den ändan föreslår den, att hem för fattiga flickor »med dåliga anlag» upprättas. Men vad det skall hjälpa, inser jag omöjligt. Männen, och särskilt de rika gubbsvinen som formligen jagar efter unga flickor, skola dock fortsätta därmed och komma således att narra fattiga flickor som inte ha »dåliga anlag» i sina nät, ut i prostitutionens virvel. Förutom den stora massa, som de skamligt låga lönerna kasta dit.

Hunger och kärlek

Hunger!

Det är ett avskyvärt samhällstillstånd, där de med det hårdaste arbete betungade skola vara nödda att leva i fattigdom och osäkerhet eller i alla fall under små villkor, medan de, som ha mindre hårt arbete och vida angenämare arbete, skola få leva i lyckligare förhållanden, ofta i överflöd. Men tusenfallt mera fördömligt är det kapitalistiska storborgardömet därför, att det kräver så många offer, hungerns offer, kärlekens offer.

Hunger!

Tänk dig, att varje dag finns det någon mor, många mödrar, som med ångest i hjärtat inte veta vad de skola få att ge åt sina små barn! Hon står ensam och utan arbete. Hon måste tigga. Hon vänder hem med några smulor; men smulorna äro ändå mat, och de små ropa om varandra: "Åt mej mamma, åt mej mamma!"

Men hon kanske också kommer hem utan något som hälst och får vyssja de små gråtande hungriga i sömn.

Tänk dig, att varje dag gå många, många som förgäves söka arbete, män och kvinnor. De ha inte ätit någonting ordentligt på långa tider; det sliter i inälvorna på dem, det värker i deras hjärnor. De gå förbi butik vid butik, där det ligger uppstaplat kött och bröd och frukter och alla möjliga läckerheter; de se genom fönstren in i de stora restaurangerna, där herrar och damer sitta så tryggt och äta sig övermätta, medan stackarna utanför lida av hungerns förtvivlan.

Kanske är det sannt, att det ej händer i vår tid, att någon direkt dör av hunger. Sakta tvina bort av otillräcklig föda, det göra dock otaliga. Och detta kan ju lika fullt kallas hungerdöd och är lika förkrossande ohyggligt.

Är det ej alldeles obegripligt att folket tål det, och att det låter skinna sig, t. o. m. så grundligt att det självt inte får äta sig mätt? Är det inte ofattligt, att folket ännu fördrager kapitalismens fjättrar och låter så tåligt spänna sig i oket, för att dra ploggen åt sina förtryckare?

Hungerns offer!

Kärlekens offer!

därifrån, så vet jag nog hon kanske blir en bra flicka igen och det säger hon själv.

Kan herrn hjälpa så gör det, för jag har ingen ro varken natt eller dag så länge hon är där.

Ädla herre, hjälp mig för Guds skull. Förlåt en förtvivlad mor beder vänligen

Så ha veropen höjts ur tusen bröst, och ännu tvekar man att lossa på dessa kedjor, som binda med djävulsk hårdhet. Systemets enda ursäkt, den någorlunda antagliga: hygien, har fallit, och likväl tvekar man. Varför?

söndagen, — utom gudstjänststimman i kapellet, dit fångarna tvingas att begiva sig antingen de ha lust eller ej (i Frankrike är sådant valfritt), — här skall "den brottsliga" sitta i mördande ensamhet.

Kan man undra på om sinnet brusar över på dessa dömda, som måste upprepa inom sig, att de ingenting värre gjort, än så många av deras kamrater, som hittills undsluppit straff, varit ute en timme för sent, glömt en bestämmelse, varit berusade en gång, betett sig "uppstudsigt" mot en konstapel, svarat en domare. Ja, hur kunde hon låta bli att svara domaren, hon som — jag hörde det en gång — kastade åt honom: "Jag tycker, att domar'n varit så många gånger tillsammans med mig, att ni gärna kan vara beskedlig!" Hur skulle de alla kunna undgå att bli hårda och förbittrade, i stället för förbättrade av dessa straff, alla dessa kvinnor, som måste tänka: Hela denna kår, som befaller över oss, byråpolis, fängelsepersonal, rättstjänare, alla dessa män som stiftat förordningarna eller tjäna att upprätthålla dem, alla dessa män som behärska samhället, de vilja ha oss till det vi äro, de begagna sig av vår övergivna ställning, av våra små löner, vår brist på arbete, vår oerfarenhet, och sedan straffa de, sedan trycka de fängelsets vanära på oss... Det kan nämligen inte förnekas, att vore inte människans sedlighet så stor, denna sedlighet som yttrar sig i att förakta "dåliga kvinnor", så skulle man aldrig uppfunnit eller vågat att upprätthålla hela denna inrättning. Männen få först en del kvinnor stämplade som dåliga — en genomsnittsman kan aldrig rubbas i den föreställningen, att inte han, som köper, är vida högre, mera moralisk än hon, som säljer, — och sedan kan vad straff som helst användas mot "en sådan kvinna", hon är så sjunken.

Råa och sjunkna bli kvinnorna först grundligt genom det "ordnande", samhället pålägger prostitutionen, och som man nu är så rädd skall gå förlorat. Inskrivningskortet inger dem på en gång ett "det är ju tillåtet" och ett svart på vitt på, att de äro ett slags samhällets parias. Vilken ställning, vilken tortyr för ett medvetande! Hur begär man, att en människa under sådant skall leva i jämvikt? Och på omgivningen har inskrivningen verkat som ett ohjälpligt märke av något säreget lågt. Fattiga familjer ha vändats, faders- och modershjärtan ha sargats och blött. Jag behöver endast påminna om alla de rop om förbarmande och hjälp, som höjts från bygderna. Några dagar efter ett föredrag, jag hållit i landsorten, fick jag följande så talande brev från en förkrossad fattig moder:

Ädla herre, hjälp en förtvivlad mor, som inte vet vem hon skall vända sig till, men som jag hört att herrn ömmar för fattiga, så ber jag om förlåtelse att jag skriver. Det är för att min dotter G— blivit fast för polisen och inte kan komma därifrån. Men kommer hon

Liksom civilisationens proletariat låtit sig lura beträffande det lekamliga uppehållet, så har hela civilisationens mänsklighet låtit sig bedraga vad det högsta och skönaste i livet angår: kärleken. Man har hittat på tvång och fjättrar, där intet annat än lycka och frihet borde vara rådande. Man har vackert kallat tvånget: sedlighet, för att skyla hyckleriet och smutsen. Männen, de bestämmande, ha skapat en dubbelmoral, enligt vilken de själva ha rättighet till lösa tyglar. Medan den andra parten i kärleksförhållandet, kvinnan, dömes för handlingen, stämplas, brännmärkes, går mannen fri.

Dubbelmoralen — denna orättvisa över alla orättvisor — är just skulden till det sedliga fördärv och den stora olycka och uselhet, som är rådande på detta område. Männen, de må ha levat hur som helst, betrakta om ej alltid med förakt, så åtminstone med missaktning var ogift kvinna, som inte är orörd. Endast de kvinnor, som ha råd eller tillfälle att vara ärbara, såsom det heter, respekteras i och för äktenskapet. För människans tillfredsställelse därutom måste således de fattiga eller fattigaste familjerna släppa till sina döttrar.

Dessa komma tidigt ut i världen som tjänsteflickor, sömmerskor, fabriksarbeterskor, biträden i butiker o. s. v., och vilken bana de än välja, kan samma sorgliga öde vänta dem. Det finns, för att hålla oss till Stockholm, ej få principaler, som med våld eller list tvinga sina kvinnliga underlydande. De vilja ej behålla någon, som de inte få rå om. Man kan ofta få höra unga flickor tala om, att de ej vilja komma till den eller den, ty de ha hört för mycket om honom. Många andra principaler taga vid bestämmandet av lönen i betraktande, att deras biträden eller arbeterskor kunna förtjäna "extra". Och dessa måste i så många, många fall, då de inte känna någon, av vilken de kunna påräkna hjälp då nöden hotar som hårdast, skaffa sig en annan inkomst, ty den lilla lön de ha förslår ej, hur torvtigt de än leva. Hon måste ha mat och kläder och husrum, och då endera tryter och allt, som stampen velat ta emot, redan är pantsatt, då fresta människans anbud alltför lockande för att hon skulle kunna stå emot. Hon får lära känna, hur lätt det går att förtjäna! Hela hennes veckopänning plus det lilla hon kanske lyckats få ihop genom tunga timmars nattarbete och slit är inte stort mer än vad hon får av en enda herre. Nya kunder, nya kunder måste hon dock ständigt söka. Och bjöd det fria livet i dess begynnelse på större ekonomisk vinst och kanske t. o. m. gladare dagar, blir det ett hälvet när åren härjat hennes kropp och hon, som så ofta sker, sjunker tillbaka i det grymmaste elände. Övergiven, ensam ligger hon på sjukbädden. Ingen procession följer fattiglikvagnen, som för hennes stoft ut till den uppskottade fattiggraven. Ensam! Men — såsom en av våra diktare så hämskt och träffande säger:

»Men hade de kommit blott alla, Som stått dig du fagra så nära,
Som hulptit med lust dig att falla, Ej mången blev visad mer ära.

Se, männen med namn uti staten, Salongernas smäljus som glittra,
Och folk som blott knogar för maten, Och präster och lärda och
vittra»

Nästan hela herrsamhället hade kommit. Men herrsamhället har inte tid;
det stiftar lagar mot sina offer!

De prostituerade äro dessa offer. De ogifta mödrarna likaså.

Strafftidens längd är hos oss orimlig. I Frankrike får en prostituerad för brott mot reglementet dömmas till högst fjorton dagars fängelse, hos oss ådömmes hon numera för första gången tre eller fyra månader, men kan även dömmas till ett år. Och därtill äro dessa straff hos oss ytterligt tånjbara. För en del år sedan hände, att från Stockholm kommo dömda prostituerade i sådan mängd och till så långa straffperioder, att fängelsemyndigheten nere i Norrköping undrade vad som var meningen. I polisdomstolen i Stockholm satt en ny domare; och den nya strängheten — ja, den var hans metod.

De straffades dag är ungefär den för straffarbetsfångar vanliga, med undantag av att dessa senare ju tillbringa de första åren i cell. Här åter arbetas från början gemensamt. Klädda i den vita linnedräkten, kjol och löst hängande kofta, komma och gå en mängd fångar ut och in i det stora vita huset. De tvätta ute i tvättstugan, bära det manglade linnet i tunga bördor tillbaka, de koka, syssla med bakning och trädgårdsskötsel eller hugga ved. Inne i handarbetsalarna går allt till mera fängelseaktigt. Här mottages trikåstickning, här sys tält till arméns behov, vilket är ett mycket grovt och hårt arbete, och här under sitta kvinnorna på ömse sidor i en stor sal, instängda bakom ett galler; i en gång i mitten går vaktkvinnan av och an.

I en annan sal, där fångarna sysselsätts med annat handarbete, upptäckte en gång en besökande i ett hörn en stackars rufsig, eländig gumma, som satt där och försökte sig på det enklaste av allt arbete, att sy säckar. Denna förkomna gamla varelse var märklig nog i sitt slag: hon var den enda dömda efter lösdrivarlagen enligt dess ursprungliga bestämmelser, kringdrivande och bettlande; alla de övriga voro ditförda med stöd av det tillkrånglade, orättfärdiga och grymma system, som på grund av förbrytelser mot en olaglig polisförordning kastar en del av landets invånare i fängelse.

Ty ett sannskyldigt fängelse är här, om också dess namn är tvångsarbetsanstalt. Eller rättare, en sådan kan ju inte bli annat än en institution, som för med sig ett fångliv; långa och dryga arbetstimmar, övervakningens tvång, en utmätt och enformig föda, försakelse av varje njutningsmedel, en gräslig och pinande enformighet.

Om natten såver var och en av fångarna i en cell.

Långa korridorer föra längs en del av husets insida, där fönster sitta, förbi den ena gallerdörren efter den andra, tätt i långa sträckor. Bakom dessa galler ligga de trånga cellerna, som inte få annat ljus än genom dessa galler från korridoren. Cellens möblemang utgöres av en säng, en stol, en liten hylla. Tvättställningar finnas några stycken ute i korridoren, där således alla måste förrätta sin toalett. Här, i dessa ödsliga små celler tillbringas hela den långa

De prostituerade i fängelse

Under årtionden ha i vårt land inskrivna kvinnor för reglementeringens skull blivit dömda till frihetens förlust under månader, år och under årtal igen. Den inskrivnas liv är en kretsgång mellan gatan, sjukhuset, fängelset. Och varför har man spärrat in dem? För ett brott, i vilket mannen har lika del, ett brott som tiotusentals män begått; det tillfälliga könsumgänget mot betalning. Att den betalande är oskyldig, den som tar emot pengar skyldig, detta kan dock aldrig gå upp för det vakna rättsmedvetandet, hur mycket socialt förnämare mannen än anse sig än den kvinna, som säljer sig och som de förakta, t. o. m. om de själva äro köpare. Den logiken har aldrig blivit logik för ärligt tänkande, – läkare, polissjälur och brackorna få stå för den.

Men ohygglig, grym, vidrig och brutal är den form, i vilken man sökt kläda överskylandet av det rättslösa i dessa straff. Om den inskrivna bryter mot reglementeringens föreskrifter, då hemfaller hon under lösdrivarlagen. Således för att ha försummat en läkarvisitation, för att ha varit ute efter kl. 11 – fängelse, internering på en tvångsarbetsanstalt, månadstal av frihetsförlust, hårt arbete, fängelsets vanära.

Helt nära Norrköping, kort innan Motala ström rinner in i staden, brusar den fram mellan branta sluttningar. På den norra av dessa ligger ett stort, vitt hus. Ännu för några årtionden sedan – så har jag hört berättas – kunde man, om man en sommarkväll uppehöll sig i någon av trädgårdarna på den motsatta stranden, höra en sång, en melankolisk melodi, sjungen av många röster, som bars över vattnet. Barnen stannade i sin lek, de vuxna tystnade och blickade ditöver. "Det är fångarna, som göra aftonbön," sade de. Då sången tystnat, såg man en skara vitklädda gestalter röra sig i ett långt slingrande tåg uppför höjden och försvinna in i det vita huset. Man kunde ha trott sig se ett kloster sluta sig kring nunnornas tysta natt. Det var "Spinnhusets" portar, som slötos kring kvinnliga fångar.

Den tiden var detta hus ett vanligt fängelse, numera är det en tvångsarbetsanstalt, och det är dit de dömda byråskrivna kvinnorna från Stockholm skickas.

Prostitutionen

I några få undantagsfall, det är sannt, äro de fattiga flickorna själva till en del skulden: begäret efter lyx och att få vara med driver dem stundom in i prostitutionen. Men vem kan undra på, att det är så frestande skönt för en ung fattig kvinna, som aldrig vetat vad leva vill säga, att få komma ut i det lekande vimlet och få vara med om den yra glädje en stor stad bjuder. Hon sitter från morgon till kväll instängd innanför en disk eller vid sin söm eller vad det nu är hon håller på med, då uppenbarar sig en vacker dag hjälten – det är ett stort misstag att tro, att han alltid tillhör överklassen – och hon får nu en smula omväxling i sin trista, enformiga tillvaro; kanske för han henne ut i det rika hänförande liv, hon så lyckligt drömt om. Skilsmässan kommer visserligen till sist, men snart dyker upp en ny kavaljer, en annan och åter en annan...

Andra – och det är det stora, stora flertalet bland de prostituerade – har fattigdomen drivit dit. Utan plats, utblottad på allt står den olyckliga intet annat övrigt än att följa en av dessa kopplerskor, som ständigt lura efter nya offer, och hon blir för en tid hulpen och vårdad och slutligen tagen om händer av gatusedlighetens väktare. Om hon har varit en duktig, fin och älsklig flicka, blir hon nu, sedan polisen slagit sina klor i henne, oftast som totalt förändrad. Det är som hade de rätt, vilka påstå, att reglementeringen utövar ett dåligt inflytande; eller beror det kanske på männens, kundernas, större fräckhet och råhet mot "en sådan".

Hon måste visa sig munter och glad för att locka kunder, hon börjar dricka för att kunna hålla modet uppe. Den i livets hemska sorger oinvigde har svårt att ens göra sig en föreställning om, vilka bittra lidanden många av dessa, som dragits in i den reglementerade prostitutionens garn, fått gå igenom, innan vanan slipat bort all skamkänsla och polistvånget ryckt upp var hoppfull tanke, som varken genomständna olyckor eller förtvivlan mäktat plåna ut!

Mer rätt än de, som kalla prostitutionsreglementeringen en auktoriserad och privilegierad osedlighet, ha de som säga, att genom reglementeringen gillas inte skörleynaden utan den bestraffas (åtminstone vad den kvinnliga parten angår). Vore förhållandet sådant som så många tyckas föreställa sig, nämligen att den inskrivna är i sin goda rätt, då hon förgår sig mot vissa lagbud, vilkas

överträdande föra andra till straff — ja, då kunde de där benämningarna, auktoriserad och privilegierad, vara berättigade; nu är förhållandet det motsatta och särskilda föreskrifter gälla de inskrivna, stränga, hemska föreskrifter som bringa dem i en alldeles orättvis undantagsställning, vilken jämte den maktfullkomlighet, polisen äger, är nog att stämpla reglementeringen såsom ett det gemenaste ingrepp från samhällets och myndigheternas sida.

Då förslag framläggas om reglementeringens upphävande, hör man ofta talas om och får även läsa i tidningarna, att prostitutionen nu skall avskaffas. Så litet är man i allmänhet insatt i denna fråga, att man ej förstår skilja mellan prostitutionens reglementering och prostitutionen själv.

Väl måste erkännas, att det ej är precis så lätt att definiera en prostituerad, ty saken har onödigtvis tillkrånglats. Under medeltiden t. ex. menade en i ämnet diskuterande, att en kvinna först då kunde kallas offentligt fruntimmer, när hon givit sig hän till tjugutretusen män; andra ha reducerat antalet till 60 eller 40 män. Många mena, att hon måste uteslutande ägna sig åt skörlevnad, såsom de sedliga älska att uttrycka det.⁽¹⁾ Jag tror, man kunde enas om, att som prostituerad anse den kvinna, som står i förhållande till henne mer eller mindre främmande män och tar betalt per gång.

Det finns sålunda prostituerade, som endast leva på det yrket; andra som ha det som huvudförtjänst men därjämte äro anställda i ett s. k. hederligt yrke; samt till sist de, som någon gång sälja sig för att lönen är för knapp att räcka till eller för att få hjälp till ett drägligare liv än det, deras lön unnar dem.

Detta är prostitutionen i dess variationer.

Reglementeringen åter är det system, enligt vilket en del av de prostituerade bliva av polisen inregistrerade och skola på bestämda tider infinna sig på besiktningsbyrån och äro i och därmed ställda under vissa godtyckliga undantagslagar, som endast gälla dem.

stränga åtgärder mot provokationen från manligt håll som från kvinnligt, vara orättvis, förfelad, till ingen nytta.

⁽¹⁾ Här bör anmärkas, att trots Reglementeringskommittén söker vara så rättvis som möjligt mot båda parterna, så är det dock, liksom nästan alltid då män skall tala i könsfrågan, med ett visst förakt eller i alla händelser med en betänksam min som det nämns något om de kvinnor som brutit mot gamla Moses: De idka skörlevnad, — männen hängiva sig åt tillfälliga förbindelser. Jag kan ej minnas, att jag på ett enda ställe funnit uttrycket skörlevnad i förbindelse med männens liv, fast ständigt då det är tal om kvinnorna. Det är som om kommittén trodde, att skörlevnad är detsamma som prostitution, då i stället skörlevnad kommer av det gamla ordet skör = oren, lättsinnig. Men skörlevnad är kanske inte artigt nog, när det är tal om män, som ha råd att betala!

och framstående, att det inte kan förminska hans stora värde, hurudant hans levandssätt än är. Därigenom ha myndigheterna själva ingivit honom att se ned på kvinnorna, vilkas "last" han dock underhåller. Han bemöter dem därefter. Ofta med en råhet, som är otrolig. Och om därigenom och genom vanan att dricka, som kvinnorna förvärva i sitt fina sällskap, råhetsinstinkten skulle väckas inom dem, är det att förvåna sig däröver?

Allra minst passar det vårt land att tala om kvinnors dåliga uppförande på gatorna, om särskilda barbariska förhållningsåtgärder för att skydda de staccars männen mot kvinnornas provokation, — ett land, där männens fräckhet mot kvinnor så snart det är mörkt eller en någorlunda sen timme, går över allt som jag sett i andra länder. Det "fördärvade" Paris kan ej ett ögonblick jämföras. Där äro kaféerna prostitutionsbörserna, vilket är lämpligare än gatorna, där alla människor måste, passera; och en fransmans råhet kan aldrig gå upp emot en svensks. Ser han, att han gjort ett misstag, ber han om ursäkt; svensken blir som oftast ännu fräckare, när han blir avvisad. En del av Stockholms centralaste gator äro på kvällarna alltid tillhåll för grupper av män, som tyckas mena, att gatan är deras efter ett visst klockslag, och ingen kvinna går där i fred annat än på deras nåd.

Likafullt anföres det argumentet, att mot kvinnornas provokation måste reglementeringen kvarstå! Mot prostituerades provokation finns medel nog ändå; männen kunna säkert reda sig. Vad som härvidlag är det mest viktiga att besvara: provokationen mot minderåriga, sker naturligtvis inte på långt när så ofta från kvinnligt håll mot gossar som den bedrives från de rika gamla herrarnas håll mot just de halv vuxna fattiga flickorna. Försöka dessa senare angripa herrarna, så bör det väl inte vara så svårt att avvisa dem; i alla fall ej så svårt, som för en kvinna att bortvisa en brutal man.

För övrigt, varför inskrivas inte de mest störande männen hos polisen och ställas under särskild uppsikt, om det är för gatufridens skull, som reglementeringen skall bibehållas!

Å nej, i detta liksom med en naturdrift understödda begär hos flertalet överklassmän att bibehålla en institution, som drabbar den fattiga kvinnan, ligger ej annat än den nedärvda råa och grymma instinkten att begå vad som helst mot ett undertryckt kön, det kvinnliga; en undertryckt klass, den fattiga, jämte lusten att tyrannisera.

Har man emellertid förklarar reglementeringen tjäna till ingenting, så länge det största antalet som sprider smitta, nämligen männen, gå fria, så måste man också förklara en gatuuppsikt, som inte vänder sig med lika

Reglementeringens grymhet

När blodsdjävulen käjsar Napoleon I förde sina många och långa krig, ville han ha friska soldater. Bland andra sjukdomar härjade könssjukdomarna svårt i de talrika härarna. Man fann då på, att de s. k. lösaktiga kvinnorna i garnisonsstäderna borde inskrivas på särskilda listor hos polisen och underkastas regelbunden läkarbesiktning. Detta var reglementeringens början. Kriget och den råaste och mest orättrådiga av alla tvångsåtgärder, det synes ligga mer än en slump i, att det är den ena av dessa institutioner, som givit upphov till den andra!

Att ett sådant steg kunde tagas mot kvinnorna, fastän det ju är alldeles klart, att männen sprida smittan lika väl som de, har nog sin förklaring. Sedan gammalt har ju, såsom förut påpekats, den satsen varit härskande, att en kvinna, som idkar tillfälligt könsumgänge, är föraktlig. En man inte. Hån kan inneha de högsta värdigheter, andliga såväl som världsliga. Han förlorar dem inte. En del prat kan uppstå, men det kan ju alltid tystas ned. Han må vara ämbetsman, ja statens styresman, vad han gör sig skyldig till i detta hänseende skadar honom ej. T. o. m. familjeöverhögheten bibehåller han oinskränkt; hustrun bör förlåta, barnen värda honom! Kvinnan däremot, medparten i hans handling, blir gränslöst föraktad. Råkar hon förbli utfattig, räknas hon genast, såsom det ju anstår ett penningstyrt samhälle, till de djupast sjunkna; kan hon uppträda i glans blir dock förkastelsemdomen mindre sträng och enstämig. I Werner Söderhjelm's arbete om en renässanspoet heter det angående Vatikanskvarteret i Rom, att där bodde "icke blott den förnämsta presterliga och litterära, men också den förnämsta kurtisanvärden". I Frankrike bestämde år 1254 en lag, att "glädjeflickor skulle jagas bort såväl från landsbygden som från städerna och deras egendom skulle tas ifrån dem, ja t. o. m. deras kläder ända till kjorteln och skinnjackan". Och enligt ett annat påbud, som härskade ännu fram i nyare tiden, brändes den fala kvinnan med ett märke på skuldran och jagades ur staden. Männen slösa guld och skatter på henne, prisa henne i dikter eller överlämna henne åt de hemskaste straff; hon är för dem den syndfulla skökan, den firade kokotten eller den av polisen jagade byråflickan, allt efter som det behagar dem.

Om de skyddade "ärbara" kvinnorna instämde i skriet mot den förtappade, kan det inte förundra. Dessas enda värde var ju, att de voro dygdiga, de måste visa sin höga ställning gentemot den kvinna, som inte var det, och männen skulle ansett den annars aktade kvinna dålig, som inte instämde i föraktet. Och likväl var det en kvinna, en av de i samhället skyddade och aktade, som först höjde sin röst till försvar för de utkastade. Sannerligen, när den engelska prästfrun Josephine Buttler kallade dessa föraktade sina systrar och gick att strida för dem, då var detta en bragd av solidaritet och mod, som världen ej ofta skådat motstycke till. Hon förenade snart en liten skara omkring sig. I nästan alla länder, där reglementeringen efter det franska föredömet blivit införd, protesterade män och kvinnor mot systemet.

Federationen, såsom sammanslutningen här i Sverige kallades, utövade sin livligaste verksamhet hos oss i slutet på 1870 samt under 1880-talet genom föredrag, möten, skrifter. Men liksom varje ny mening blev ock federationens idé utsatt för förföljelse. Med avsky minnes jag ännu det förakt, det hån, de förolämpningar, för vilka dessa modiga kvinnor och män voro utsatta, värst naturligtvis kvinnorna. Hos dem antogs arbetet uteslutande härröra från lusten att rota i osedliga företeelser. Att de drevos av medkänsla och av en helig harm mot den förorättning, som de ansågo drabba hela deras släkte, det kunde eller ville män ej förstå.

Fräckt och lögnaktigt snäste myndigheterna federationen och dess medlemmar. Och läkarna voro ej en smula bättre. Besiktningen var absolut nödvändig, samhället skulle bli dränkt i syfilis om den ej funnes, skrek högsta auktoriteten; och såsom röstboskap rasade hela skräket, som om det vädrade konkurrens eller som om det fruktade att dess konst skulle börja avslöjas. En Stockholmläkare, prof. Ödmansson, skrev: "Om icke federationen snart tröttnar vid sina muntliga och skriftliga deklamationer och föreläsningar för unga kvinnor och unga män, torde verkligheten fara vara för handen, att inträdet för hithörande saker efter hand blir vida allmännare än nyttigt är". Är det inte betecknande? Denna smutsfläck, som just läkarna i sitt reglementeringskvacksalveri bära skulden för, den fick inte upptäckas, ty då visste man, att trots "vetenskapens" egenrättfärdighet skulle den bortstrykas. Ja en annan läkare, prof. Sandahl, stod upp i Läkaresällskapet och krävde att polisen skulle kväva denna fördömliga och farliga propaganda.⁽²⁾

⁽²⁾ Den gången lyssnade inte regeringen. Det blev varken någon förföljelse eller någon lag mot »den farliga propagandan». Men federationen vände sig också blott till överklassen och då kan det ju inte gärna bli tal om förbud. När jag däremot våren 1910 vände mig till den fattiga klassen, med den viktiga frågan om ansvaret för de efterkommande, då var man hastig i vändningarna. Nå, tro

Således, när en bildad, till åren kommen man lockar, narrar, fördärvar så unga varelser att de ännu äro barn, — då är det dessa, som äro de mest moraliskt fördärvade!

I synnerhet en läkare, som något studerat dessa saker, borde dock veta, att det är särskilt de rika gamla gubbsvinen, som först lockat dessa barn med sitt guld. Men — av detta guld äro också läkare, poliser, hela myndighetsföljet beroende. Det förklarar alltsamman.

Att tala om kvinnornas gatuprovokation, att korsa sig inför fjorton-, femtonåringarnas farliga kringstrykande, förefaller lika skenheligt och lika fjolligt hjälplöst. Kunde det inte tänkas, att den så sedligt överlägsne mannen kunde i sin härlighet och helighet motstå dylika lockelser? Nej, nej! för att skydda honom förordas från samma håll varken mer eller mindre än kvarhållande av reglementeringsapparaten i hela dess godtyckliga ingripande i personlig frihet, hela dess vidriga tvång, dess hårdhänta grymhet, dess utstötande ur samhällslik ställighet, som drabbar ensamt de prostituerade men inte prostitutionens kundkrets. Det kan inte tänkas att man stärkte polisbevakningen på gatorna (även om nu denna skulle skärpas enbart mot kvinnorna), en sådan åtgärd vore inte nog. Det anses, att man för att upprätthålla gatuordning måste i polisens rullor inskriva en del människor, ålägga dem tvångsbesiktning av läkare, döma dem till fängelse, om de ej iakttaga en del godtyckliga föreskrifter angående sitt levnadssätt. De böra bli stämplade som en särskild klass, som, för att få hyra en bostad, kan bli hur uppskörtad som helst, de böra finna sig i, att deras skara nämnes som något allmänt vanärat och förkastligt, och allt detta blott för att gatufriden skall upprätthållas.

Som grund till alltsammans kan ju inte uppsåras någon annan förklaring än hyckleri. Det är mera samhällsbevarande att inte släppa alltsammans löst.

Vad har väl då reglementeringen gjort i riktning mot säljandet och köpan- det på gator och allmänna platser? Den har just genom sin inskrivning avskurit en hop kvinnor från att inneha något som helst ordnat förvärv, ja, någon inkomst alls genom arbete. Den har därigenom tvingat dem att än ytterligare forcera sitt gatuutbudande, deras ställning har gjort hela deras levnadssätt dyrare och en ökad profit blir för dem en levnadsnödvändighet. Den har genom stämplandet, domen och fängelsestraffen, som inte äro ägnade att mildra sin- nena, gjort dem hårdare och råare, — och sedan klagat man över ofriden på gatorna! Och sist fast icke minst: den har förklarat över kvinnorna ett skyldigt, från vilken den fritagit mannen. Därför går han och tror sig vara något för- mer. Antingen han nu inbillar sig, att när han begår samma sak, är den rätt, eller att han i det hela taget såsom man är något så mycket mer betydande

Gat-ofriden

Reglementeringen har, även av de sakkunniga, bevisats vara hygieniskt till ingen eller minimal nytta, och dock finnas personer, som hålla på dess bevarande. Ja, det finnes t. o. m. en av prostitutionskommitténs egna medlemmar, som förut delade dess mening, men som nu håller på reglementeringen.

Hur förklara detta?

Mannen har under tiden blivit professor, och som sådan anser han sig väl böra pryda sig med litet samhällsbevarande åsikter, det är enda förklaringen; och som samhällsbevarande måste det ju också räknas att bibehålla allt, som i detta samhälle kan tjäna till att lägga tvång på de mest utstötta, på dem som minst kunna försvara sig.

“Reglementeringen bör bibehållas”, har hr professorn förklarat för prässen, “inte ur sanitär synpunkt” — det kan han ju inte påstå, då han nyligen varit med om att förkasta denna — utan ur gatufridens. För att bevara denna hjälper det icke, att helt enkelt utfärda en lag mot provokationen — mot uppmaning till otukt.“

Som den gamla vanan bjuder härvidlag, har han tydligen endast haft i tankarna provokationen från kvinnligt håll, ja, han har t. o. m. talat om de knappt vuxna flickor, som om kvällarna stryka av och an på en av huvudstadens förnämsta gator. Det är så ytterligt betecknande, när män äro sedligt indignerade, så hitta de alltid på någon grupp kvinnor såsom levande bevis på dåligt leverne, och kunna de då dra fram några helt unga, då anse de sig riktigt ha fått vatten på sin kvarn. Man behöver blott påminna om affären Sternberg i Berlin. En förmoden femtioårs jude stod anklagad för könsumgänge med och våldtagning av minderåriga. Då förklarade en tidning: “Det är icke alls herr Sternberg, som härvidlag är det hemska och uppseendeväckande, nej, det är dessa småflickor! Hurudant är väl tillståndet i de samhällslager, varifrån de komma, hurudana äro väl dessa så tidigt fördärvade varelser?”⁽⁵⁾

⁽⁵⁾ Jag hänvisar till min broschyr »Fri kärlek», däri jag anför om prof. Retzius' hyckleriartikel, då överbibliotekarie Klemming lockat en liten flicka. Det blev mot de små lockade varelserna, som professorn förde sitt indignerade språk.

Alla hot och förlöjligande angrepp mot federationen hjälpte emellertid intet; dess strid fortsattes lika ståndaktigt, lika outtröttligt.

Nu är emellertid att skilja mellan två slag federationsmänniskor: en del höjde stridsropet tillika i den gamla moralens namn ungefär som våra dagars sedlighetsivrare, andra upprördes främst av den himmelskriande olika behandlingen av männen och kvinnorna, som båda sprida smittan, och vid det olagliga i polisförordningen. Ty, såsom numera väl bekant är, sakna de prostitutionsreglementen, som dömt och ännu döma hundratals av landets fattiga döttrar till ett skamligt tvång, ja till årslånga fängelsestraff, varje laglig form.

Mindre organisatorisk än federationen men väl lika energiskt och entusiastiskt gingo s. k. fria kärlekens förespråkare till storms mot den kränkande, orättfärdiga och misslyckade polis- och läkarreglementeringen. Frågan trängde mer och mer ut i livet. I en del länder har den t. o. m. lösts, så att reglementeringen blivit avskaffad. Vårt land har ännu inte tagit det steget, men på ett grundligt sätt har frågan hos oss förberetts, senast genom den kommitté som efter slutat arbete utgivit ett betänkande, fyllt av mångsidiga undersökningar och följt af ett förslag.⁽³⁾ Och vad får man nu se? Jo, de sakkunniga läkarna, som förut förklarat varje ord om avskaffande vara vanvett och kvinnoprät, att samhället skulle gå under om man borttog det enda hygieniska skydd, som stod till buds: inskrivningen och tvångsbesiktningen, — se, de ha nu nästan alla, både manliga och kvinnliga (ty de senare höllo de andra trofast i rockskörten), insett, att reglementeringen sanitärt sett är till så godt som ingen nytta och inte från denna ståndpunkt kan upprätthållas. Den högst minimala nytta, som den kan anses göra, motväges fullt ut av den ofantligt mycket större skada den medför, främst genom att den ger ett sken av säkerhet, men även därför att inskrivningen försvårar en återgång till ordnat arbete samt gör att en hop hyresvärdar m. fl. uppskörta de inskrivna, deras levnadskostnader fördyras och de drivas till intensivare sökande av förtjänst.

Därtill kommer, att det är endast ett fåtal av de kvinnor som prostituera sig som man kommer åt, att botandet av åtminstone en av de veneriska sjuk-

ej jag klagat. Saken går av sig själv. Och kaninlagen? Ja, den har redan gjort sin stora nytta. En upplystare regering och riksdag måste dock upphäva den, och då bör den ristas in å en stor tavla, som placeras över ingången till kurhuset, vilket då står tomt tack vare den allmänna kunskapen om försiktighet.

⁽³⁾ Detta arbete, i fyra delar, över 1600 sidor, är dock genom sin vidlyftighet icke lätt tillgängligt för alla. Den svenska federationsavdelningens styrelse har därför under titel: »I reglementeringsfrågan» utgivit ett särtryck till pris 1 krona av kommitténs lagförslag jämte en reservation av prof. J. E. Johansson, i vilken direktör O. Westerberg instämt. Denna reservation är synnerligen lättläst och ger en förträfflig inblick i detta viktiga samhällsspörsmål som nu är så aktuellt.

domarna, gonorrhén, tar så lång tid och är så ovisst, att det i många fall är omöjligt att kvarhålla den sjuka i vård så länge som det skulle behövas, att de något erfarna prostituerade äro långt mindre farliga vad spridandet av syfilis angår, än den skara av helt unga, som nyligen fått sjukdomen och som redan innan de kunna inskrivas, spritt den till många.

Men framförallt kan dock intet effektivt sägas bli gjort mot ett så allvarligt samhällsont, då männen gå fria.

Alla dessa synpunkter framhöllos också i stadsfullmäktige i Stockholm, där tre läkare sistlidne höst motionerat om, att då prostitutionskommittén kommit till insikt om reglementeringens ringa nytta, borde staden vägra det anslag av omkring 40,000 kr. som byrån kostar årligen. Här talades, i stadsfullmäktige, om orättfärdigheten, om att frågan har inte endast en sanitär sida utan också en social och juridisk, samt att ur denna senare kunde den ej försvaras, — allt ord, som federationens medlemmar yttrat trettio år förut och som då förhånades, men nu utslungas som stora, nyfunna sanningar. Dessa läkare och andra herrar, som talade för en ändring, ha ju rätt, fast de kunde gärna känt till sakens historia och erkänt föregångarna.

Förvånande är emellertid att samma kommitté, som i sina undersökningar måste avskrika all nytta av reglementeringens inte blott läkarbesiktning och tvångssjukvård utan också av dess tvångsarbetsstraff, och detta senare till den grad, att den själv uppger att 97 proc. komma från fängelset åter till byrån; förvånande är att denna kommittés arbete dock utmynnar i ett förslag om — en ny sedlighetspolis! En sådan skulle uppspära de s. k. helyrkesprostituerade och på dem tillämpa lösdrivarlagen. "Det är inte den enskilda handlingen som är straffvärd" — detta har man nu kommit till — "det är hela levnadssättet".

Den enskilda handlingen går fri. Med ett något egendomligt namn kallas en kvinna, som har arbete men tillfälligt bedriver prostitution, "enbart yrkesprostituerad", och över henne, så längre hon även arbetar, har polisen ingen makt.

Låt oss nu tänka oss konsekvenserna! En sådan kvinna mister sitt arbete. Hon skall då ögonblickligen sluta upp även med biyrket, hon blir annars "helyrkesprostituerad" och fängelset väntar henne. Således dygden och — svälta. Hur har man någonsin kunnat tänka, att såväl allmänheten som de bestraffade skulle i detta kunna se annat än, att det är arbetslösheten som man slår ned på? Alltså komma säsongarbeterskor, alla utsatta för en lockout, för arbetskriser o. d., under lösdrivarlagen på grund av ett "dåligt levnadssätt".

De två reservanterna slå på det kraftigaste sätt till marken allt tal om de helprostituerades övervakande och om en ny sedlighetspolis, främst påvisande

lan industri och prostitution, och i synnerhet för det faktum, att prostitutionen ej rekryteras av de lättjefulla, utan av de arbetande kvinnorna.

Professor Ödmansson hade mer grundligt satt sig in i denna del av frågan, då han skrev: "Huvudorsaken till prostitutionen ... är att söka i näringsförhållandenas växlingar och att för prostitutionens likasom för tjuvnadsbrottens utbredning nödens lag är den i främsta rummet bestämmande."

Betrakta vi, om och blott flyktigt, statistiken för de inskrivna kvinnorna i Stockholm, upptäcka vi strax för t. ex. tjuguförsta perioden 1866—1885, att de första gången inskrivnas antal växlar allt efter de ekonomiska förhållandena. Åren 1867 och 68 hemsökte missväxt stora delar av vårt land. Och då steg det första gången inskrivnas antal från 76 till 104. När det blev bättre tider sjönk siffran, för att i och med de dåliga åren i slutet av 70-talet på nytt stiga ända till 132, 133, men efter 1880, då bättre tider åter randades, sjönk antalet till 93, ja ända till 73.

Som förhållandet under samma tider är ungefär detsamma i Göteborg, pekar det väl tydligt nog hän på, att orsaken till ökningen i de inskrivnas antal är att söka däruti, att den ekonomiska ställningen varit tryckt till följd av dåliga skördar samt kriser. I Tyskland ha yrkesinspektörerna rätt enstämmigt förklarat, att det är nöden, som är prostitutionens källa. I Breslau t. ex. har man med noggrannhet beräknat att det minsta en kvinna där kan leva på är 6 mk 50 pf. i veckan. Men flertalet Breslau-arbeterskor har inte mer än 6 mk, en stor del ej mer än 3—5 mk i veckolön! Också berättar fabriksinspektören därstädes, att en ordentlig, tillräcklig måltid ha dessa inte råd att bestå sig mer än en gång i veckan, på söndagen. Och han tillägger, att det är deras låga löner som tvingar dem till prostitution.

Berlins yrkesinspektör visar, att i konfektionsbranschen äro arbeterskornas förhållanden t. o. m. sämre än linnesömmerskornas. Förtjänsten vid engrosförsäljning av kappor, särskilt till utlandet, har minskats därigenom, att det uppstått en hel rad mellanhänder, som gjort, att en skicklig arbeterska inte kan förtjäna mer än 8 till 9 mk. i veckan, och en mindre skicklig blott 4 till 5 mk. Därmed är det också förklarligt, att arbeterskor inom konfektionsbranschen i Berlin vida oftare än andra råka i de prostituerades led. Den i detta yrke härskande stora nöden, erkänner yrkesinspektören ärligt och oförbehållsamt, måste tvinga många att söka sig en förtjänst som de från början avskydde.

Yrkesinspektionen för Düsseldorf, Neuss, Barmen, Elberfeld instämmer: De gränslöst små veckolönerna tvinga arbeterskorna att söka en biförtjänst.

Dessa officiella yttranden äro bl. a. såsom d:r Blaschko med rätta betonar, ett ovederläggligt bevis för det nära sammanhang, som i våra dagar består mel-

det nästan omöjliga uppdrag som skulle ges en sådan, nämligen att avgöra om ett arbete är ett verkligt sådant eller endast ett skenyrke. De yttra i sammanhang härmed följande ord, väl värda att besinnas: "Man kan ej förneka, att det ligger något motbudande i, att samhället underhåller en manlig spanarkår för att övervaka kvinnornas könsförbindelser."

81 m. och 19 kv.; i Frankrike 83 m. och 17 kv.; i Norge 80 m. och 20 kv.

Nöden — prostitutionens källa.

Det danska dygdemönstret Alberti, den råa spöstraffsministern, var det som kom upp med straff för de helprostituerade. Den svenska kungl. kommittén har följt honom i spåren.

Alltså, hon, den helprostituerade, dömmes till tvångsarbete. Det kan väl näppeligen bli på livstid. Vad skall så ske, när hon slipper ut? Vanligast vänder hon efter uttjänandet av straffet åter till samma bekymmerfulla förhållanden, som utgjorde orsaken till hennes "brott", ja det blir nu än svårare för henne att på "hederligt sätt" slå sig fram, vadan ingenting annat återstår än — att fortsätta som förut. Och då dömmes hon på nytt. Eller kanhända hon av välgörande människor förhjälpes till en plats. Men just den platsen har en annan fattig kvinna bespetsat sig på såsom ett sista hopp att få arbete, och får den således inte. Och nu är det hennes tur att bli helprostituerad, med säker utsikt att dömmas till tvångsarbete! Att man aldrig kan lära sig förstå, att så erbarmligt otäckt är detta samhälle, att hjälp åt en till en plats är att skuffa en annan i arbetslöshet och elände. Det är som om människorna vore födda i går, som inte se detta. Eller vill man inte se?

Reglementeringen är ett övergrepp, en grym vidrighet. Men skändligare är att dömma de helprostituerade till fängelse för deras yrkes skull. Hälst som det är förhållandena, vilka skapa prostitutionen. Detta kan man aldrig komma ifrån, även om man kan uppvisa det eller det fallet, då hon av idel lust och njutningslystnad beträtt detta yrke. Det stora, stora flertalet har dock kastats dit av nöd.

På det ingen må missförstå mig, vill jag säga ifrån, att jag alls inte anser, att vi ha rätt att dömma henne, om det också endast varit lättsinne eller glädjetörst som lockat henne ut i det livet. Jag tycker, att vi bland männen se en sådan förbaskad hop, som för att få leva gott offerar sina åsikter, — och det tycker jag är mycket skamligare. Om en liberal greve kan, mot att han slår av litet på sin liberalism, bli minister, herre je! vem häcklar honom för det? Om en riksdagsmandathungrig socialdemokrat förräder sin klass till samhällets rövare, ej faller någon allmän dom över honom, i fall han blott lyckas svinga sig upp på samhällsstegen. Men om en fattig flicka, med en lön så hon får halvsvälta sig

fram, slår av litet på sina åsikter och blir, inte minister eller tiokronoromdagen-representant, men älskarinna åt några grevar eller lagbönder, för att så få vara med i det glada, lyckliga och ljusa livet, — hon är fördömlig! Prat, säger jag. Hon är tusen gånger bättre än den f. d. liberala greven eller än det socialdemokratiska krypdjuret, för den ena och andra av dessa äro andligt prostituerad utan att nöden drivit dem därtill.

Således är det ej för att jag skulle se något så särskilt fördömligt i, om de själva vore orsaken till sin prostitution, som jag så avgjort och bestämt håller före, att det är de ekonomiska förhållandena, som så gott som alltid äro orsaken; utan det är endast och allenast av de starka statistiska bevis, jag har för min uppfattning, som jag omfattar den och försvarar den.

Begripligtvis ha de arbetslösa bland männen att kämpa med lika stor fatigdom och nöd, men ur deras täta led är det ock så otaligt många som komma i fängelse eller vilkas sorgliga lott är Svartsjö. Omkring 72, 73 procent av de för brott dömda äro av mankön.⁽⁴⁾ Men vilken är orsaken till att brottslighetsfrekvensen är 5 à 6 gånger större bland den manliga än bland den kvinnliga befolkningen, om inte den, att för kvinnorna finns, då eländet hotar eller ansätter för hårt, en biförtjänst att gripa till. När lönen är för knapp för en man eller han står där utan arbete, d. v. s. utan uppehållsmedel, återstår intet annat för honom än att svälta, få tvångsarbete eller — fängelse.

Jag säger, det är nöd, usla löner eller arbetslöshet, som är brottslighetens likasom prostitutionens fruktbaraste källa.

De dåliga tiderna ha till följd, att många män äro ur stånd att gifta sig, följaktligen blir utomäktenskapligt könsumgänge så mycket allmännare. De dåliga tiderna, då handel och industri ligga nere, göra att talrika arbeterskor och tjänsteflickor bli brödlösa, då strömma även fullt med tjänsteflickor från landet till städerna, där de i så många sorgliga fall komma att trängas ned i prostitutionen. En del tvingas av arbetslöshet och fullständig nöd, andra kunna ej, trots mödor och umbäranden, av sina små löner bestrida det nödvändigaste, och så återstår intet annat än — att svälta, stjäla eller sälja sig.

“Den, som aldrig behöft känna hungerns kval, skall håller aldrig tala om hur en annan har försökt stilla sin hunger.“ Det borde en av reglementeringens ivrigaste förespråkare hos oss, prof. Welander, ha betänkt, då han så nonchalant kastar ut, att det är njutningslystnad och lättja, som äro prostitutionens orsaker. De ha ju kunnat skaffa sig arbete, säger han; och detta är ju nog att anföra, för att visa mannens dumhets- eller hycklarståndpunkt.

⁽⁴⁾ Bland 100 för svårare brott dömda äro i Storbritannien 79 män och 21 kvinnor; i Holland